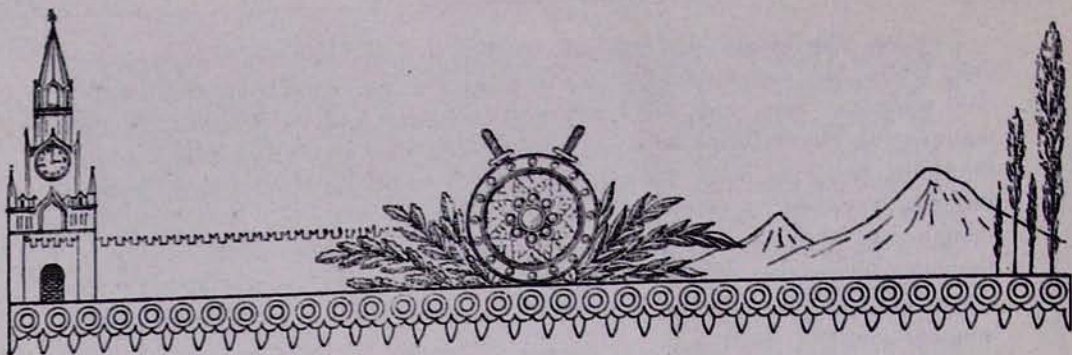

ՄՈՍԿՎԱՅԻ ԵՎ ՀԱՄԱՅՆ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ Ն. Ս. Տ. ՊԻՄԵՆ ՆՈՐԸՆՏԻՐ ՊԱՏՐԻԱՐԷԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1970 թվականի ապրիլին վախճանվում էր Մոսկվայի և համայն Ռուսաստանի Ն. Ս. Տ. Ալեքսի Պատրիարքը: Ըստ ռուս եկեղեցու աանմանադրության, նոր պատրիարքի ընտրությունը կատարվում է ոչ վաղ, քան մեկ տարի անց հանգուցյալ պատրիարքի մահվանից:

Տ. Ալեքսի Սրբազան Պատրիարքի վախճանումից հետո տեղապահության պաշտոնը վարում էր ս. Սիմոդի կողմից ընտրված Կրյուտիցկի և Կոլոմենսկի տ. Պիմեն միտրոպոլիտը:

Ս. Սիմոդի որոշումով նոր պատրիարքի ընտրությունը նշանակված էր 1971 թվականի հունիսի 3-ին:

Ռուս եկեղեցու այդ մեծ իրադարձությանը իր մասնակցությունը բերելու էր հրավիրված նաև Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը, որը ընդառաջելով քույր եկեղեցու արտագին հրավերին, բարեհաճում էր անձամբ գլխավորել հայ եկեղեցու պատգամավորությունը:

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՎԵՀԱՓԱՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ ՄՈՍԿՎԱՅՈՒՄ

Հունիսի 1-ին, երկուշաբթի օրը, առավոտյան ժամը 8.30-ին, Վեհափառ Հայրապետը, Մայր տաճարում իր աղոթքն անելուց հետո, ուղևորվում է Երևանի օդանավակայան:

Վեհափառ Հայրապետին ճանապարհում են Մայր Աթոռի միաբանությունն ու մայրավանքի պաշտոնեությունը:

Օդանավակայան՝ Հայոց Հայրապետին ճանապարհելու էին եկել նաև ՀՍՍՀ Միևհաստների սովետին առընթեր հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ Ս. Գապարյանը և տեղակալ Ս. Հովհաննիսյանը:

Այս առթիվ Վեհափառ Հայրապետին ուղեկցում էին Ադրբեջանի թեմի առաջնորդ տ. Հուսիկ եպս. Սանթրոքյանը, Ռուստովի հայոց հոգևոր հովիվ տ. Գրիգորիս արեղա Բունիաթյանը և Մայր Աթոռի դիվանապետ Հ. Առաքելյանը:

Մոսկվայի Դոմոդեդովի օդանավակայանում, հանուն ռուս պրավոսլավ եկեղեցու և ս. Սիմոդի, Ամենայն Հայոց Հայրապետին դիմավորելու էին եկել Ռուստովի և Նովոչերկասկի թեմի առաջնորդ տ. Վլադիմիր արքեպիսկոպոսը, Նոր Նախիջևանի և Ռուսաստանի հայոց թեմի առաջնորդ տ. Պարգել եպս. Գևորգյանը, որը մտնում էր հայ եկեղեցու պատվիրակության կազմի մեջ, Մոսկվայի ռուսաց հոգևոր ճեմարանի դասախոս տ. Իոհան Օրլով քահանա և Կարպիս արկ. Գալստյանը:

Վեհափառ Հայրապետին դիմավորելու էր եկել նաև ՍՍՀՄ՝ Միևհաստների սովետին առընթեր կրոնական գործերի խորհրդի նախագահի տեղակալ Պ. Մակարցևը:

Ամենայն Հայոց Հայրապետը հանդիսավորապես առաջնորդվում է Մոսկվայի «Ռուսիա» հյուրանոցը, որ իջևանել էին նաև քույր եկեղեցիների հոգևոր պետերը և պատվիրակությունները, որոնց թվում՝ Ալեքսանդրիայի, Ռումինիայի պատրիարքները, կարդինալ Ժ. Վիլլերանդսը, Կիպրո-

սի առաջնորդ Տ. Մակարիոս արքեպիսկոպոսը և ուրիշներ:

ՊԱՏՐԻԱՐԺԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հունիսի 2-ին, չորեքշաբթի օրը, առավոտյան ժամը 10-ին, «Ռոսսիա» հյուրանոցից քույր եկեղեցիների հոգևոր պետերը և պատվիրակությունները, ավտոմեքենաների հանդիսավոր շքերթով, մեկնում են Զագորակ՝ Տրոյից-Սերգիևի վանքում մասնակցելու ռուսաց պատրիարքի ընտրության ժողովին:

Ժամը 13.30-ին վանքի «Տրապեզնի» կոչված եկեղեցում գումարվում է ընտրական ժողովը:

Ժամը 13.45-ին ընտրությանը մասնակցող բոլոր ժողովականները՝ միտրոպոլիտներ, արքեպիսկոպոսներ, եպիսկոպոսներ, զեմետավորված, զանգերի դողանքների ներքո, հանդիսավոր թափորով մտնում են եկեղեցի և գրավում իրենց տեղերը, եկեղեցու մեջտեղում, իրարից բավականին հեռու, երկու շարքով, դեմ-դիմաց դրված սեղանների առջև:

Ընտրական ժողովը բացվում է Լենինգրադի և Նովոգորոդի տ. Նիկողիմ միտրոպոլիտի ճառով, որի մեջ բացատրվում էր պատրիարքական ընտրության կերպը: Ապա սկսվում է քվեարկությունը: Ժողովի քարտուղար Տալլինի և Էստոնիայի միտրոպոլիտ Ալեքսիևի բարձրաձայն հայտարարում է «Կղեր և հոտ (թեմի անունը), ո՞ւմ եք ընտրում Մոսկվայի և համայն Ռուսաստանի պատրիարք»: Տեղից վեր են կենում 68 թեմերից յուրաքանչյուրից թվով երեք ներկայացուցիչներ՝ երկու հոգևոր և մեկ աշխարհական, որոնցից գլխավորը՝ թեմի առաջնորդը (միտրոպոլիտ, արքեպիսկոպոս կամ եպիսկոպոս), բարձրաձայն պատասխանում է. «Մենք կղեր և հոտ (թեմի անունը) ընտրում ենք Մոսկվայի և համայն Ռուսաստանի պատրիարք Կրոտիցկի և Կոլումենսկի տ. Պիմեն սրբազան միտրոպոլիտին»:

Քվեների հաշվառումից հետո տ. Նիկողիմ միտրոպոլիտը հանդիսավորապես հայտարարում է, թե ռուս եկեղեցին և ժողովուրդը միաձայն քվեարկությամբ, աստվածային տնօրինությամբ և ս. Հոգու առաջնորդությամբ պատրիարք են ընտրել պատրիարքական տեղապահ տ. Պիմեն միտրոպոլիտին:

Ապա տ. Նիկողիմ միտրոպոլիտը բարձրաձայն ընթերցում է տ. Պիմեն միտրոպոլիտի պատրիարքական ընտրությունը հաստատող ս. Սիմոնի կոնդակը:

Եկեղեցու կամարների տակ հնչում են «Многое лето» («Ժատ տարիներ») և

«Աստված, զՔեզ փառավորեմք» գոհարական շարականները:

Պատրիարքական ընտրությունից հետո ժողովն անցնում է իր օրակարգի այլ խնդիրների քննարկմանը:

Խմբագրական համաձայնության միջոցով Ուկրաինայի տ. Ֆիլարետ միտրոպոլիտը ժողովի քննարկմանն է ներկայացնում հետևյալ հարցերը.

Զեկուցում ս. Սիմոնի անունից

ա) Ռուս պրավոսլավ եկեղեցու գործունեության և ռուս հնաձես եկեղեցու ու նրա հետևորդների վրայից բանադրանքի վերացման մասին.

բ) Ժողովի կողմ ուղղված ռուս եկեղեցու հոգևորականությանը և աստվածասեր, հավատացյալ ժողովրդին.

գ) Ժողովի դիմումը ամբողջ աշխարհի քրիստոնյաներին՝ հանուն խաղաղության ամրապնդման:

Ժողովը միաձայն ու միակամ որոշումով վերացնում է ռուսական հնաձես եկեղեցու և նրա հետևորդների վրայից 1656 և 1667 թվականներին դրված բանադրանքը:

Մյուս հարցերի մասին էլ ժողովն ընդունում է համապատասխան որոշումներ:

Այնուհետև փակման խոսքով հանդես է գալիս նորընտիր Պատրիարք Նորին Սըրբություն Տ. Պիմենը, շնորհակալություն հայտնում իր անձի հանդեպ ժողովի ցուցաբերած վստահության համար և խնդրում բոլորին՝ իրենց աղոթքները բարձրացնել առ Աստված, որպեսզի իր պատրիարքությունը լինի պտղաբեր:

Ապա քույր եկեղեցիների պետերը և ներկայացուցիչները շնորհավորում են նորընտիր Պատրիարքին և ջերմորեն ողջագուրվում նրա հետ:

Ժամը 17-ին հյուրերը վերադառնում են Մոսկվա:

ԳԱՀԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹՅՈՒՆ

Հուլիսի 3-ին, հինգշաբթի օրը, ժամը 10-ին, հյուրերը «Ռոսսիա» հյուրանոցից ուղեվորվում են Յելիսովսկի տաճարը, ուր կատարվելու էր նորընտիր Պատրիարքի գահակալության հանդիսությունը:

Ժամը 10.30-ին սկսվում է ս. պատարագի արարողությունը, որի ընթացքում 12 միտրոպոլիտներ և արքեպիսկոպոսներ, ձեռք դնելով նորընտիր Տ. Պիմեն Պատրիարքի գլխի վրա, կանոնականացնում են նրա ընտրությունը՝ որպես ռուս պրավոսլավ եկեղեցու պատրիարքական Աթոռի գահակալի:

Ըստ օրթոդոքս սովորության, համատեղ պատարագին մասնակցում էին Կոստանդնուպոլսի, Ալեքսանդրիայի, Երուսաղեմի, Անտիոքի, Հունաստանի, Վրաստանի, Ռու-

միևնախի հոգևոր պետերը և միտրոպոլիտներկայացուցիչները:

Ս. պատարագի ավարտին տաճարում շնորհավորական ուղերձներով հանդես են գալիս Կոստանդնուպոլս տիեզերական պատրիարքի ներկայացուցիչը, ռումին օրթոդոքս եկեղեցու Տ. Ժուստինիան սրբազան պատրիարքը, Սլեբսանդրիայի պատրիարքը, Անտիոքի պատրիարքի ներկայացուցիչը, վրաց պատրիարք-կաթողիկոս Եփրեմ Բ-ը և Հոռմի Սրբազան Պապի ներկայացուցիչ կարդինալ Վիլբրանդալը, Տ. Մայսուրի կարդինալ արքեպիսկոպոսը, Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի ընդհանուր քարտուղար Է. Ժ. Բելյը:

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՎԵՆԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՈՂԶՈՒՅՆԻ ԽՈՍՔԸ

Սույն հանդիսության ժամանակ Մոսկվայի և համայն Ռուսաստանի նորընտիր Սրբազան Պատրիարքին ողջունելով, Հայոց Հայրապետն ասում է.

Ռուսաց պրավոսլավ մեծ եկեղեցին, սուրբ Հոգով ներշնչված, միաձայն և միախորհուրդ, ընտրեց իր արժանավոր հովվապետին:

Նորընտիր երջանիկ Գահակալ՝ մեր սիրեցյալ եղբայր՝ Պիմենն է, Սրբազնագույն Պատրիարքը Մոսկվայի և համայն Ռուսիո: Ջերդ Սրբություն,

Հանուն Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու, մեր Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնից բերում ենք Ձեզ սիրո ողջույնը մեր եկեղեցու և մեր ժողովրդի, ջերմ մաղթանքներով, որ երկար տարիներ քաջատողջ ապրեք ու ղեկավարեք ռուս պրավոսլավ եկեղեցին և հավատացյալ ժողովուրդը՝ հոգևոր բարձր հեղինակությամբ, խաղաղությամբ և փայլուն իրագործումներով:

Թող ամենակարողն Աստված լինի Ձեզի միշտ օգնական, թող ռուս քրիստոսասեր ժողովուրդը իր հոգու անմար լույսը Ձեզ ընծա բերի և թող ձեր մեծ եկեղեցու հոգեվոր դասը սիրով ու հավատարմությամբ գորավիճ լինի Ձեզ, որպեսզի աշխարհի մեջ նոր Ընդազայությունով շողա ռուս հոգու սուրբ հավատը, քրիստոնեական եկեղեցիների տիեզերական ընտանիքում:

Մենք բոլորս այսօր ապրում ենք բախտորոշ մի ժամանակաշրջանում: Տագնապի մեջ են մարդիկ և ժողովուրդներ, ապագան անստույգ է և ծանր վտանգներով լեցուն:

Այսօր, ավելի քան երբևիցե պատմության մեջ, համայն մարդկության առջև ծառանում են ծանրակշիռ հարցեր, ինչպիսիք են՝ պատերազմական օջախների խափանման, ատոմական ռումբերի արգելման, պետու-

թյունների միջև խաղաղ գործակցության, ճնշված ազգությունների ազատագրման, ընկերային արդարության, ռասսայական խտրականության վերացման հրամայականները:

Քրիստոսով լուսավորված և սուրբ Հոգով ներշնչված՝ եկեղեցիները իրենց ուրույն և անփոխարինելի խոսքը և գործը պետք է իսկապա դնեն մեր օրերի խոշորագույն մարդկության կյանքը առաջնորդելու համար դեպի արդարություն, խաղաղություն և եղբայրություն:

Ահա պատմական այսպիսի մի ժամանակաշրջանում է, որ ռուս հավատացյալ ժողովուրդը և հոգևորականությունը Ձեզ կոչեցին գլխավորելու և առաջնորդելու ռուս պրավոսլավ սուրբ եկեղեցին:

Խաչը որ Ձեր ուսերի վրա է դրվում, ծանր է: Չմոռանա՞ք սակայն, որ ամեն խաչի ճանապարհ փառքի ճանապարհ է: Ձեր ետեվում ունեք պայծառ օրինակը երջանկահիշատակ Սլեբսի Պատրիարքի, որի ամբողջ կյանքը հերոսական մի նվիրում եղավ և նրա խաչի ճանապարհը պսակվեց քրիստոնեական և հայրենասիրական փառքով:

Մենք վստահ ենք, որ Ձեր հովվապետությունը, Ձեր առաքելությունը նույն ճանապարհով է ընթանալու՝ միշտ ավելի ու ավելի բաշխելու համար Ավետարանի լույսը ձեր ժողովրդին, ռուս աստվածասեր ժողովրդին, միշտ ավելի ու ավելի ամրապնդելու համար սիրո միությունը քրիստոնյա եկեղեցիների միջև, և միշտ ավելի ու ավելի բարձր ու վճռական հնչեցնելու համար ռուսաց եկեղեցու և ժողովրդի խղճի խոսքը՝ մեր օրերի մարդկության առաջ դրված ծանր հարցերի լուծման ի խնդիր, ավետարանական սիրո և խաղաղության ոգով:

Այս մտորումներով և այս գիտակցությամբ, մենք, իբրև հայ եկեղեցի և ժողովուրդ, Ձեր կողքին ենք, միշտ Ձեզնից անբաժան, և միշտ Ձեզ հետ աղոթակից և մարտակից:

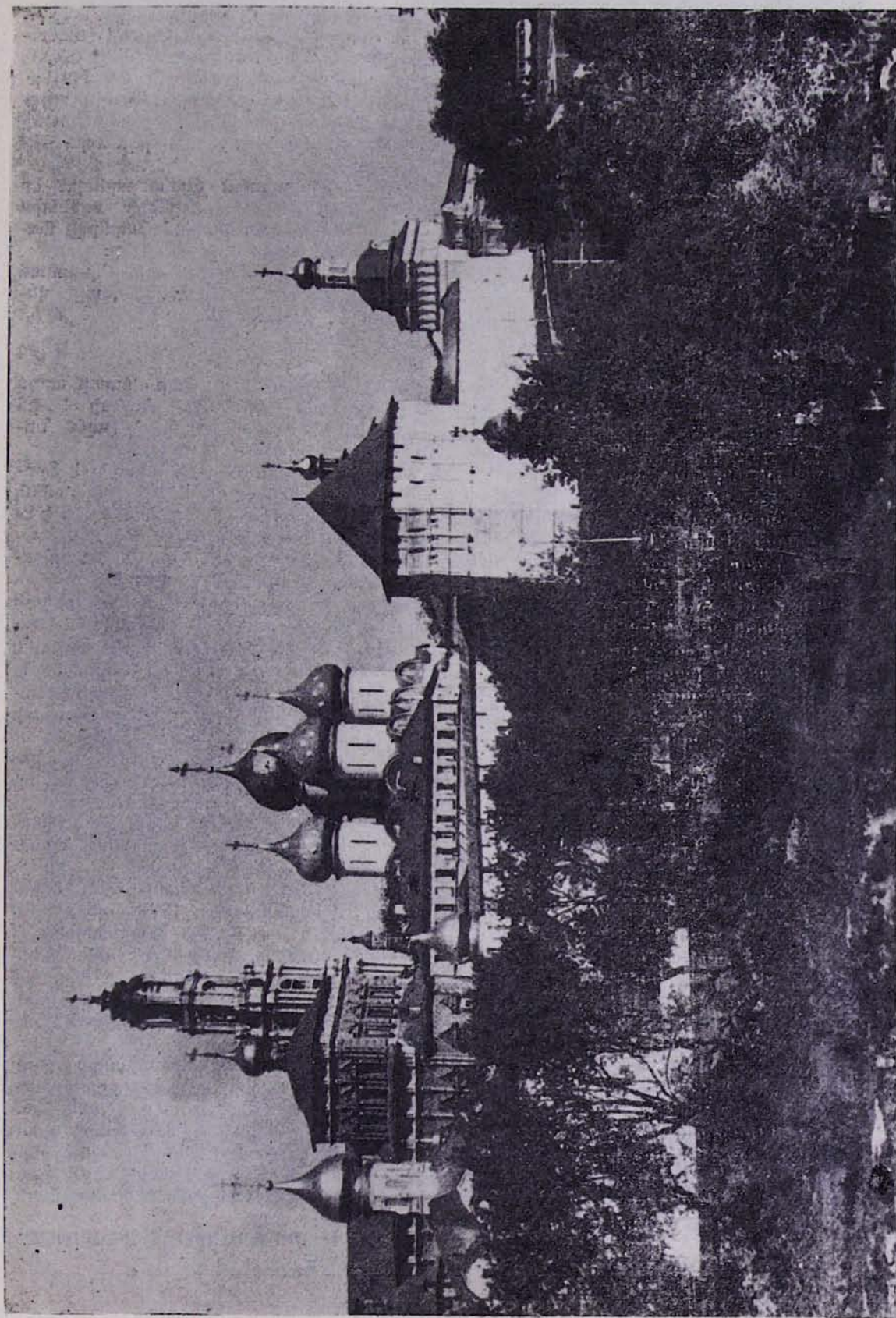
Հայ ժողովրդի և եկեղեցու անբախտելի միասնությունը ռուս եղբայրական ժողովրդի և եկեղեցու հետ, խաբսխված է ավելի քան երկու հարյուր տարիների բարեկամության հաստատում պատվանդանի վրա, պատվանդան, որ ինչպես անցյալում, այսօր էլ հանդիսանում է վերածնված Հայաստանի՝ ապրելու, գոյատևելու և ազատորեն զարգանալու պայմանը և գրավականը:

Ջերդ Սրբություն,

Ընդունեցեք Մեր շնորհավորանքը, Մեր սերը, Մեր եղբայրական ողջագուրումը և հայ եկեղեցու ու ժողովրդի անկեղծ մաղթանքը, որ շատ ապրեք, երջանիկ հովվա-

ՄՈՍԿՎԱՅԻ ԵՎ ՀԱՄԱՅՆ ՌՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ՆՈՐԻՆ ՍՐԲՈՒԹՅՈՒՆ Տ. ՊԻՄԵՆ ՆՈՐԸՆՏԻՐ
ՊԱՏՐԻԱՐԺԸ ԳԱՀԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀԻՆ

Ճեզմի պրնււււււ

պետությանը և լուսավոր հաջողություններով:

Թող հավետ կեցցե ու ծաղկի ոռու պրավուլավ սուրբ եկեղեցին և շարունակի իր փառավոր առաքելությունը իր ժողովրդի կյանքում և մեր օրերի աշխարհում:

«Այլ ինքն Աստուած եւ Հայր մեր եւ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս ուղղեցէ զճանապարհս մեր առ ձեզ: Եւ զձեզ ինքն Տէր բազմապատիկս եւ առանէս արասցէ սիրով ընդ միմեանս եւ առ ամենեւին, որպէս եւ մեք ի ձեզ» (Ա. Թեապ. Գ. 11—12): Ամեն:

Ժամը 15-ին «Ռուսիա» հյուրանոցի շքեղ դահլիճում տրվում է պաշտոնական ընդունելություն՝ ի պատիվ նորընտիր Պատրիարքի և հյուր հոգևոր պետերի: Ժաշկերույթի ընթացքում ողջունի և շնորհավորանքի ուղերձներ են կատարվում և նվեր են տրվում նորընտիր Պատրիարքին: Այս առթիվ Հայոց Հայրապետը նվիրում է 700 գրամանոց ոսկեծուլ մի խաչ, գործ՝ Երևանի վարպետ-ոսկերիչների:

Հունիսի 4-ին, ուրբաթ օրը, ժամը 13-ին, Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը հանդիպում է ունենում նորընտիր Պատրիարքի հետ, Մոսկվայի պատրիարքարանում: Հանդիպմանը ներկա էին հայ եկեղեցու պատվիրակության մյուս անդամները ևս:

Ռուս եկեղեցականներից հանդիպմանը ներկա էին տ. Նիկողիմ, տ. Ֆիլարետ և տ. Ալեքսեյ միտրոպոլիտները:

Հայոց Հայրապետը ջերմ մթնոլորտում մեկ անգամ ևս շնորհավորում է նորընտիր Պատրիարքին և ցանկանում նրան երկար տարիներ և բեղմնավոր գործունեություն:

Տ. Պիմեն նորընտիր Պատրիարքը արտագին ու եղբայրական շնորհակալություն է հայտնում Հայոց Հայրապետին, որ բարեհաճ է անձամբ ներկա լինել այս ուրախ-ուրիշ հանդիսությանը:

Ժամը 15-ին «Ուկրաինա» հյուրանոցի շքեղ ճաշարանում, ի պատիվ նորընտիր Պատրիարքի, ՍՍՀՄ Միևհատրների սովետին առընթեր կրոնական գործերի խորհուրդը պաշտոնական ճաշկերույթ է տալիս, որին մասնակցում է նաև Վեհափառ Հայրապետը:

Ընդունելության ժամանակ Հայոց Հայրապետը ջերմ ճառով ողջունում է ՍՍՀՄ Միևհատրների սովետին առընթեր կրոնական գործերի խորհրդի նախագահ Վ. Կուրոյեդովին և բոլոր հրավիրյալներին:

Հունիսի 5-ին, շաբաթ օրը, Վեհափառ Հայրապետը, հրաժեշտ առնելով նորընտիր Պատրիարքից, ժամը 12-ին ուղևորվում է Դոմոդեդովի օդանավակայան՝ վերադառ-

նալու համար ս. Էջմիածին:

Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին ճանապարհելու էին եկել Ուկրաինայի տ. Ֆիլարետ միտրոպոլիտը, Ռուստովի և Նովոչերկասկի առաջնորդ տ. Վլադիմիր արքեպիսկոպոսը, Նոր Նախիջևանի և Ռուսաստանի հայոց թեմի առաջնորդ տ. Պարզև եպս. Գեվորգյանը:

Հայոց Հայրապետին ճանապարհելու էր եկել նաև ՍՍՀՄ Միևհատրների սովետին առընթեր կրոնական գործերի խորհրդի նախագահի տեղակալ Պ. Մակարցևը:

Հունիսի 5-ին, շաբաթ օրը, երեկոյան ժամը 18-ին, Վեհափառ Հայրապետը վերադառնում է Մայր Աթոռ:

Ն. Ս. Տ. Պիմեն նորընտիր Պատրիարքը ծնվել է 1910 թվականի հուլիսի 23-ին Մոսկվայի նահանգի Բոգորոդսկ (այժմ՝ Նոգինսկ) քաղաքում:

Նախնական կրթությունը ստացել է Տրոյից-Սերգիև Լավրայում: 1927 թվականին, 18 տարեկան հասակում, իրեն նվիրում է եկեղեցական ծառայության:

1930 թվականին ձեռնադրվում է սարկավագ, ապա՝ կուսակրոն քահանա:

Այնուհետև երկար տարիներ նա բեղուն հոգևոր գործունեություն է ծավալում Ռուսաստանի մի շարք քաղաքների թեմերում և վանքերում՝ որպես վանահայր և առաջնորդ: Երկար տարիներ վարում է Տրոյից-Սերգիև Լավրայի եկեղեցու լուսարարապետի պաշտոնը:

1957 թվականին ձեռնադրվում է եպիսկոպոս և նշանակվում Օդեսայի թեմի առաջնորդ:

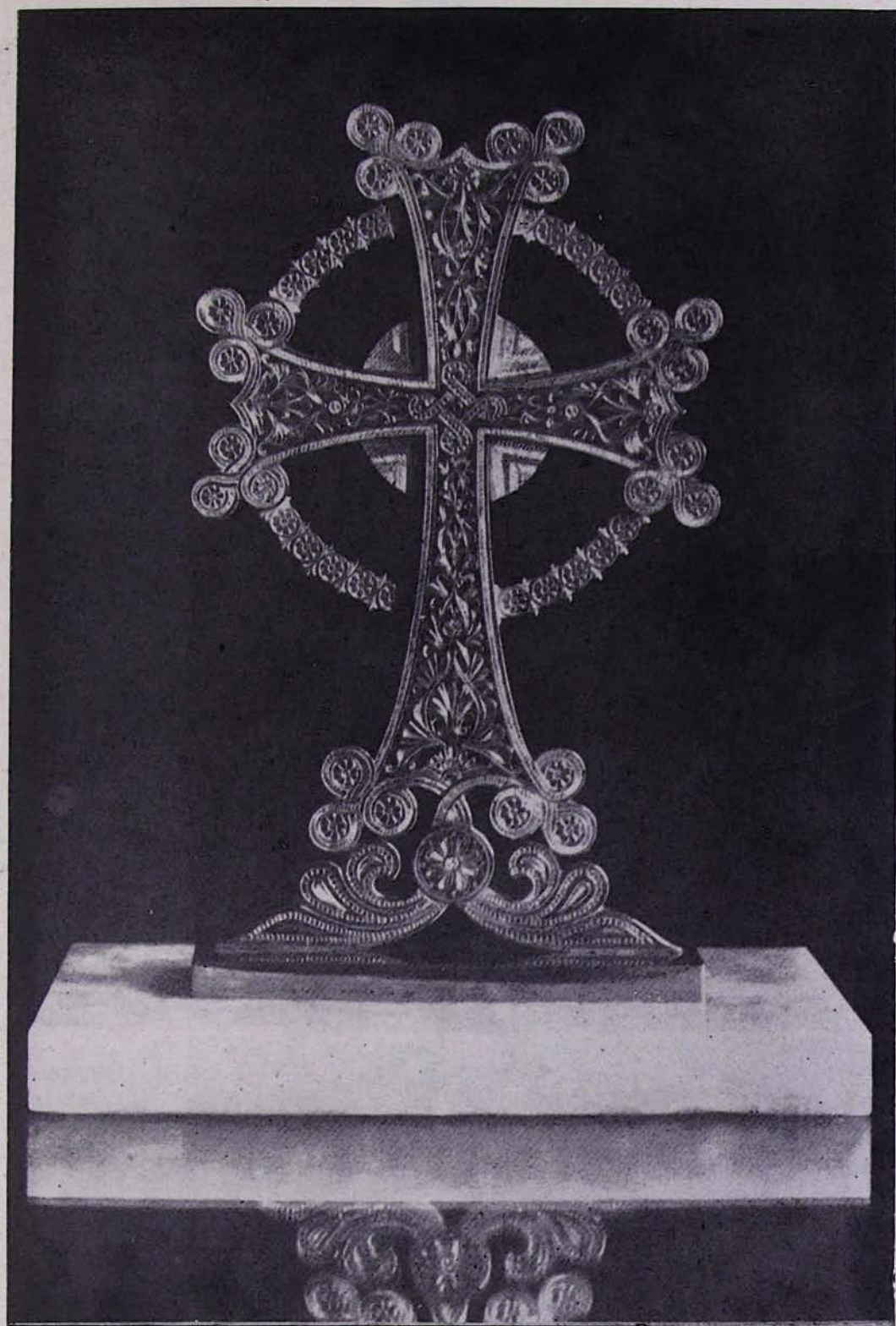
1960 թվականին նշանակվում է ս. Սինդի մշտական անդամ և Մոսկվայի պատրիարքարանի գործերի վարիչ:

1961 թվականին նշանակվում է Լենինգրադի միտրոպոլիտ: 1963 թվականին՝ Կրուտիցկի և Կոլոմենսկի միտրոպոլիտ:

Երկար տարիներ եղել է աջ բազուկը երջանկահիշատակ Տ. Ալեքսի Սրբազան Պատրիարքի և որի մահից հետո ս. Սինդի կողմից ընտրվել պատրիարքական տեղապահ:

Նորընտիր Տ. Պիմեն Պատրիարքը բազմակողմանիորեն զարգացած, հայրենասեր, մեր ժամանակի կարևորագույն եկեղեցական դեմքերից մեկն է ոչ միայն ոռու պրավուլավ եկեղեցու: Նա խաղաղության ջերմ պաշտպան է և մեր ժամանակները հատկանշող Էկումենիկ շարժման անձնորդ եկեղեցականներից մեկը:

ԳՐԻԳՈՐԻՍ ԱԲԵՂԱ ԲՈՒՆԻԱԹՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՈՍԿԵԶՈՒՅՆ ԽԱՉ. ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՆՎԵՐԸ ՄՈՍԿՎԱՅԻ
ԵՎ ՀԱՄԱՅՆ ՌՈՒՄԱՍՏԱՆԻ ՆՈՐԸՆՏԻՐ ՊԱՏՐԻԱՐԷԻՆ